

Андрусяк Іван Михайлович

(поет, прозаїк, літературний критик, перекладач)

«Література — це... Відколи себе пам'ятаю, я мріяв стати письменником, бо навіть найперші свої вірші створив тоді, коли ще не вмів їх записати. Тож як би банально це не звучало, а література і є моїм життям».

Іван Михайлович Андрусяк народився 28 грудня 1968 року в селі Вербовець на Гуцульщині (Косівський район Івано-Франківської області). Вищу філологічну освіту отримав в Івано-Франківському державному педагогічному інституті ім. В.С. Стефаника, а управлінську – в Українській академії державного управління при Президентові України та The University of North London. Він є постійним учасником численних поетичних фестивалів та антологій. Його твори перекладалися англійською, німецькою, польською та вірменською мовами.

Іван Андрусяк увійшов до літературного світу на початку 1990-х як учасник літературного угруповання «Нова дегенерація», до якого також входили Степан Процюк та Іван Ципердюк. Критика вважає його одним зі знакових поетів покоління «дев'ятидесятників».

Автор збірок віршів: «Депресивний синдром» (1992), «Отруєння голосом» (1996), «Шарга» (1999), «Повернення в Галапагос» і «Сад перелітний» (2001), «Дерева і води» (2002), «Часниковий сік» (2004), «Храбуст» (2006), «Писати мислите» (2008), «Неможливості мови» (2011); книги прози «Вургун» (2005); книжок рецензій, есеїв, статей: «Літпроцесія» (2001), «Латання німбів» (2008) та «Дуби і леви: вибрана есеїстика» (2011); численних перекладів російських, англійських та білоруських письменників.

Із 2005 року, після народження молодшої дочки Стефи (Стефанії), Іван Андрусяк звертається до жанру дитячої літератури — в журналах, альманахах і антологіях друкує вірші, які згодом увійшли до збірки «М'яке і пухнасте» (2010). 2007 року виходить повість-казка для дошкільнят та молодших школярів «Стефа і її Чакалка». У ній автор використовує фольклорний образ Чакалки — казкової істоти, якою на Слобожанщині та Полтавщині в давнину батьки лякали своїх неслухняних дітей: мовляв, прийде вночі, забере дитину в мішок і понесе в темний ліс. Саме так і сталося з героями твору, які потрапляють в казкову «школу чакалок і бабаїв», де їм дозволено робити все, що заманеться. Письменник описує ці сцени з гумором, але більше уваги приділяє саме дитячій психології. Звичайно, згодом добро і любов перемагають — і завдяки цьому дитина може навіть «перевиховати» казкового монстра.

Дошкільнятам адресовані «Звіряча абетка» (2008) і «Книжечка Зайчика» (2008) — вірші та віршовані казки. А повість-гра «Хто боїться Зайчиків» (2010) була удостоєна першої премії літературного конкурсу «Золотий лелека». Дітям молодшого та середнього шкільного віку адресовані веселі пригодницькі повісті «Сорокопуд, або Як Ліза і Стефа втекли з дому» (2009) і «Кабан дикий — хвіст великий» (2010). Школярів середнього віку зацікавить книжка біографічних оповідань «Іван Андрусак про Димитрія Туптала (Св. Димитрія Ростовського), Григорія Квітку-Основ'яненка, Тараса Шевченка, Ніла Хасевича та Олексу Довбуша» (2008). Сам письменник «головним» своїм дитячим твором вважає невеличку повість «Дядько Барбатко сміється», опубліковану в 2008 р. у збірнику «Три дні казки» видавництва «Грані-Т», де у формі філософсько-поетичної казки розповідається про тонкощі людських взаємин, неповторність кожної людини у світі, про любов і біль, глибинний зв'язок людини з природою, про красу і складності життя.

Серед дитячих видань автора: «Абетка-прозивалка» (2012, Тернопіль), «Зайчикова книжечка» (2013, Київ), «М'яке і пухнасте» (2013, Київ) та «М'яке і пухнасте» (2011, Київ; вірші шрифтом Брайля), «Пінгвінік» (2013, Київ), «Солнечные дни домовичка Мелетія» (2014, Київ), «Сонячні дні домовичка Мелетія» (2014, Київ), «Хто боїться Зайчиків» (2010, Київ).

Іван Михайлович також є упорядником кількох хрестоматій і антологій, зокрема «Сучасна українська література (кінець ХХ – початку ХХІ ст.)» (2006) та «Поети «витісненого покоління» (2009).

Із 2000 року активно виступає як літературний критик (часописи «Книжник-review», «Книжковий огляд», «Кур'єр Кривбасу», «Кальміюс», «Березіль», «Сучасність» тощо), аналізуючи здебільшого поезію й обстоюючи моральні принципи в літературі та розмежування «високого письменства» й «попси».

Книжка Івана Андрусяка "Вісім днів із життя Бурундука", яка увійшла до довгого списку Дитячої книги року ВВС-2012, потрапила до престижного щорічного каталогу найкращих дитячих видань світу "Білі ворони 2013" (White Ravens 2013).

Член АУП та НСПУ (з 1993 року).

Зараз мешкає в Києві, працює редактором та журналістом.

Лауреат:

1995 р. — першої премії Літературного конкурсу видавництва «Смолоскип»;

1996 р. — літературної премії «Благовіст»;

2001 р. — літературної премії ім. Бориса Неcherди;

2007 р. — премії журналу «Кур'єр Кривбасу»;

2008 р. — першої премії конкурсу творів для дітей «Золотий Лелека»;

2010 р. — міжнародної літературної премії «Corona Carpatica».

2016 р. — лауреат Корнійчуковської премії - першої премії в номінації "Поезія для дітей" - за збірку "Лякація". За цю ж збірку удостоєний відзнаки "Дитячий поет року" і премії "ЛітАкцент року".

2019 — премії імені Якова Гальчевського "За подвижництво у державотворенні"

2019 — премії імені Лесі Українки за книжки "Зайчикова книжечка" і "Третій сніг"

Твори

«... Отак і твориться цей світ...»: [поезія із нових віршів] / І. Андрусяк // Однокласник. – 2012. - №10. – С. 15.

«... Отак і твориться цей світ...»: із нових віршів / І. Андрусяк // Літературна Україна. – 2012. - №31(16 серп.). – С. 8.

«Лівим берегом живучи...»: Юркові Бедрику: [вірш] / І. Андрусяк // Українська література: хрестоматія для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. / упоряд. Р. В. Мовчан. – К., 2005. – С. 671-672.

28 днів із життя Бурундука : повісті та оповідання : для дітей серед. шк. віку / І.М. Андрусяк ; худож. Г. Осадко. - Київ : Фонтан казок, 2018. - 216 с. : іл.

Буль і ням: [вірш] / І. Андрусяк // Пізнайко від 2 до 6. - 2015. - №7. - Вкл.

Вередливі хмари: [вірш] / І. Андрусяк // Крилаті. – 2013. - №1. – С. 3.

Вечірній чай : [вірш] / І. Андрусяк // Джміль. - 2017. - № 2. - С. 11

Вірші з майбутньої збірки «Неможливості мови»: поезія / І. Андрусяк // Сучасність. – 2009. - №11. – С. 9-17.

Вісім днів із життя Бурундука: [повість] / І. М. Андрусяк; худож. Г. Осадко.-К.: Грані-Т, 2012. - 72 с.: ілюстр. - (Книготерапія).

Вісім днів із життя Бурундука: оповідання / І. Андрусяк // Барвінок. – 2010. - №4. – С. 6-10.

Вибрані твори : у 2-х т. / І. М. Андрусяк. - Тернопіль : Навч. книга-Богдан. - 2019

Вибрані твори : у 2-х т. / І. М. Андрусяк. - Тернопіль : Навч. книга-Богдан. - 2019

Вище, і вище, і вище на дереві : [вірші : видання для дозвілля з віконцями : для дітей дошк. віку] / І. М. Андрусяк ; худож. Ю. М. Вербіщук. - Харків : Ранок, 2020. - 12 с.

Вище, і вище, і вище у небо : [вірші : видання для дозвілля з віконцями : для дітей дошк. віку] / І. М. Андрусяк ; худож. Ю. М. Вербіщук. - Харків : Ранок, 2020. - 12 с.

Допоки сходяться самі...: [поезія] / І. Андрусяк // Літературна Україна. – 2007. – 5 липня. – С 5.

Зайчикова книжечка: [казки: для дошк. віку] / І. Андрусяк; худож. М. Кісельова. - К.: Грані-Т, 2008. - 48 с.: ілюстр.

Зайчикове Різдво: віршоказка: [для дітей дошк. віку] / І. М. Андрусяк; худож. Ю. Пилипчатіна. - Київ: Фонтан казок, 2014. - 16 с.: іл. - (Добрі казки).

Іван Андрусяк про Дмитра Туптала (святого Димитрія Ростовського), Григорія Квітку-Основ'яненка, Тараса Шевченка, Ніла Хасевича, Олексу Довбуша / І. Андрусяк; літ. ред. Р. Мельників; худож. О. Московченко. - К.: Грані-Т, 2008. - 96 с.: ілюстр. - (Життя видатних дітей).

Кабан дикий - хвіст великий...: друга історія Стефи і Чакалки: [повість] / І. М. Андрусяк; худож. О. Сова. - К.: Грані-Т, 2010. - 72 с.: ілюстр. - (Сучасна дитяча проза).

Кабан дикий – хвіст великий: оповідання / І. Андрусяк // Барвінок. – 2009. - №10. – С. 7-11.

Кабан дикий – хвіст великий: оповідання / І. Андрусяк // Барвінок. – 2009. - №11. – С. 6-9.

Казки під ялинку : [збірка : для дітей дошк. та мол. шк. віку] / упоряд. Н. Малетич. - Львів : Вид-во Старого Лева, 2019. - 176 с. : іл.

Конкурсунання весняні й рефлексорні: [про книжкові конкурси] / І. Андрусяк // Книжковий огляд. – 2003. - №3. – С. 50-56.

Котяча справа : [вірш] / І. Андрусяк // Джміль. - 2020. - № 2. - С. 18 :

Лякація : [вірші : для дітей дошк. та мол. шк. віку] / І. М. Андрусяк ; худож. Л. Курцева. - Київ : Фонтан казок, 2017. - 56 с. : іл.

М'яке і пухнасте: поезія: для дітей дошк. та мол. шк. віку / І. М. Андрусяк; худож. Н. Дойчева. - К.: Грані-Т, 2010. - 72 с.: ілюстр. - (Сучасна дитяча проза).

Магазин невидимих речей = The Shop of Invisible Things : казка-гра : для сімейного читання / І. М. Андрусяк ; англ. мовою пер. Т. Желобицька ; худож. О. Липка. - Київ : Фонтан казок, 2016. - 48 с. : іл.

Мандрівка : [вірш] / І. Андрусяк // Малятко. - 2015. - № 11. - С. 1

Морськосвинський детектив : [повісті : для дітей мол. шк. віку] / І. М. Андрусяк ; худож. А. В. Майта. - Харків : Віват, 2020. - 96 с.

Мухомори : [вірш] / І. Андрусяк // Новачок. - 2015. - № 31(6 серп.). - С. 2

Несправжнє село: [вірш] / І. Андрусяк // Джміль. - 2015. - №3. - С. 5.

Нечиста сила та інші капосні історії : оповідання : для дітей мол. та серед. шк. віку / І. М. Андрусяк ; худож. М. Савко. - Київ : Наш формат, 2020. - 112 с.

Нижче, і нижче, і нижче у море : [вірші : видання для дозвілля з віконцями : для дітей дошк. віку] / І. М. Андрусяк ; худож. Ю. М. Вербіщук. - Харків : Ранок, 2020. - 12 с.

Нижче, і нижче, і нижче під землею : [вірші : видання для дозвілля з віконцями : для дітей дошк. віку] / І. М. Андрусяк ; худож. Ю. М. Вербіщук. - Харків : Ранок, 2020. - 12 с.

Пінгвінік : [повість : для дітей дошк. віку] / І. М. Андрусяк ; худож. О. Шикюра. - Київ : Грані-Т, 2013. - 82 с. : іл.

Про користь читання: [вірш] / І. Андрусяк // Маленька фея та сім гномів. – 2011. - №9. – С. 5.

Серця приручених рослин: інтимна лірика: [збірка] / І. М. Андрусяк; худож. Х. Стринадюк. - Київ: Фонтан казок, 2015. - 96 с.: іл.

Сірка на порох : уривок з повісті / І. Андрусяк // Однокласник. - 2019. - № 12. - С. 16-19.

Сірка на порох : історично-пригодницька повість : для дітей серед. шк. віку / І. М. Андрусяк ; худож. О. Московченко ; обкл. Н. Дойчевої. - Київ : Фонтан казок, 2020. - 136 с.

Слоненя: [вірш] / І. Андрусяк // Новачок. - 2015. - №25(25 черв.). - С. 2.

Сонячні дні домовичка Мелетія: казкокартини: [для читання дорослими дітям] / казки І. М. Андрусяка; картини С. С. Вербещука. - К.: Майстер-клас, 2014. - 36 с.: ілюстр. - (Вчимося відчувати. Дитяча картинна галерея. Побач дивовижне в дивовижному).

Сорокопуди, або Як Ліза і Стефа втекли з дому : дівчача повість : [для мол. шк. віку] / І. Андрусяк ; іл. О. А. Бугренкової. - Київ : Час Майстрів, 2015. - 96 с. : іл.

Сорокопуди, або Як Ліза і Стефа втекли з дому: дівчача повість / І. Андрусяк; іл. О. Мазур. - Львів: Вид-во Старого Лева, 2009. - 138 с.: ілюстр. - (Обережно: дівчатка!).

Спецназ: оповідання / І. Андрусяк // Барвінок. - 2014. - №8. - С. 6-9.

Спецназ : оповідання для дітей / І. Андрусяк // Українська культура. - 2020. - № 3. - С. 24-26.

Стефа і її Чакалка : казково-пригодницькі повісті : [для дітей мол. шк. віку] / І. М. Андрусяк ; худож. О. В. Кузнецова. - Київ : Фонтан казок, 2016. - 240 с. : іл.

Стефа і її Чакалка: [повість-казка: для мол. шк. віку] / І. Андрусяк; худож. Я. Коломійчук. - К.: Грані-Т, 2007. - 56 с.: ілюстр. - (Сучасна дитяча проза).

Стефа і її Чакалка: дівчача повістина: [повість] / І. Андрусяк; худож. Я. Коломійчук. - Вид. друге, ще капосніше. - К.: Грані-Т, 2011. - 64 с.: ілюстр. -(Сучасна дитяча проза).

Третій сніг: [повість-казка] / І. Андрусяк // Барвінок. – 2013. - №10. – С. 6-9.
Третій сніг: [повість-казка] / І. Андрусяк // Барвінок. – 2013. - №11. – С. 6-9.
Третій сніг: повість-казка: [для мол. та серед. шк. віку] / І. М. Андрусяк; худож.

О. С. Кузнецова. - 2-ге вид., випр. - Київ: Фонтан казок, 2015. - 64 с.: іл.

Три дні казки: [збірник] / І. Андрусяк, Валентина Запорожець, Микола Гриценко; худож. У. Мельникова. - К.: Грані-Т, 2008. - 96 с.: ілюстр.- (Сучасна дитяча проза).

Три плачі : [вірш] / І. Андрусяк // Джміль. - 2019. - № 12. - С. 11

Тринадцятий трамвай : [вірш] / І. Андрусяк // Пізнайко. - 2015. - № 10. - С. 5-6

Хто боїться зайчиків: оповідка для старшої сестрички / І. Андрусяк // Барвінок. – 2009. - №8. – С. 6-9.

Чакалка і Чупакабра : [казка] / І. Андрусяк // Барвінок. - 2016. - № 4; № 5; № 6; №7; № 8; № 9; № 10. - С. 6-9

Чупакабра та інші зайчики: [вірші: для дітей дошк. віку] / І. М. Андрусяк; худож. М. Кошулінська. - Київ: Фонтан казок, 2014. - 22 с.: іл. - (Добрі вірші).

Іван Андрусяк – публіцист, літературний критик

«Сонце – він, якщо яма - вона»: [огляд новинок книжкового ринку] / І. Андрусяк // Книжковий огляд. – 2003. - №10. – С. 48-56.

Анатолій Дністровий: «Серйозно ставитися до літератури неможливо»: [інтерв'ю з молодим письменником А. Дністровим] / І. Андрусяк // Книжковий огляд. – 2003. - №5. – С. 74-82.

Від Гаррі поттера до «Кум ныштын бир парча»: огляд новинок книжкового ринку / І. Андрусяк // Книжковий огляд. – 2003. - №6. – С. 64-69.

Знаки й ознаки: [огляд української книговидавничої галузі початку 2004 року] / І. Андрусяк // Книжковий огляд. – 2004. – №1-2. – С. 74-80.

Із грифом і без нього: огляд новинок книжкового ринку / І. Андрусяк // Книжковий огляд. – 2003. - №5. – С. 64-69.

Книжковий дім – 3: [про нові видання 2004 року] / І. Андрусяк // Книжковий огляд. – 2004. - №11-12. – С. 94-101.

Література повинна формувати у дитини критичне мислення (скорочено) : [інтерв'ю з письменником, головним редактором вид-ва "Фонтан казок" А. Андрусяком] / І. Андрусяк // Шкільний бібліотечно-інформаційний центр. - 2016. - № 4. - С. 14-17

Про почуття міри й мірило почуття: [аналіз книжкових новинок для різних категорій читачів] / І. Андрусяк // Книжковий огляд. – 2003. - №9. – С. 54-61.

Три квартали із сомнамбулами: тенденції сезону: падає попит на «попсу», натомість зростає на сучасну белетристику / І. Андрусяк // Книжковий огляд. – 2003. - №9. – С. 28-32.

Щуки й пуголовки на літньому «безриб'ї»: огляд книжкових новинок / І. Андрусяк // Книжковий огляд. – 2003. - №7-8. – С. 60-67.

Література про життя і творчість

«Кожен час має свої плюси і мінуси»: інтерв'ю Івана Андрусяка з Петром Мідянкою // Дивослово. – 2009. - №6. – С. 57-59.

Деркачова О. Експеримент Івана Андрусяка / О. Деркачова // Книжковий клуб плюс. – 2006. - №6. – С. 16-17. – Рец. на кн.: Сучасна українська література кінця ХХ - початку ХХІ ст. / упоряд. І. Андрусяк. – К.: Школа, 2006. – 464 с.

Дігай Т. Сонатини критика: рецензія / Т. Дігай // Літературна Україна. – 2009. –

10 вересня. – С. 7. - Рец. на кн.: Андрусак І. Латання німбів / І. Андрусак. – Івано-Франківськ: Типовіт, 2008.

Єсипенко, В. Іван Андрусак. Оповідання "Нечиста сила" : прагнення до добра та справедливості - провідний мотив твору / В. Єсипенко // Українська мова та література. - 2016. - № 17/18. - С. 13-16.

Іван Андрусак: [біогр. довід.] // Сучасні письменники України: біобібліографічний довідник / Національна спілка письменників України; упоряд. А. І. Гай; ред. О. Кирило. - Уточнений і доп. - Біла Церква: Київське обласне творче об'єднання "Культура: Буква, 2012. – С. 8-9.

Книжкова ятка // Літературна Україна. – 2013. - №17(25 квіт.). – С. 14. – Рец. на кн.: Андрусак І. Вісім днів із життя Бурундука: повість. – К.: Грані-Т, 2012. – (Серія «Книготерапія»).

Кроп Т. Власна мета. Чи позичена?: [про книгу І. Андрусака «Вісім днів із життя Бурундука»] / Т. Кроп // Літературна Україна. – 2012. - №14(5 квіт.). – С. 10.

Кроп Т. Іван Андрусак: «Я щасливий, що мій досвід цікавий людям»: [інтерв'ю] / Т. Кроп // Літературна Україна. – 2012. - №7(16 лют.). – С. 14.

Лізавенко З. «Семантичні зрухи» чи поголовна верлібризація: [інтерв'ю з Іваном Андрусакком] / З. Лізавенко // Дзеркало тижня. – 2008. - №7(23 лют.). – С. 19.

Осадча Ю. Хай живуть зайчики!: сценарій літературного ранку для читачів-учнів 1-4 класів за творами Івана Андрусака / Ю. Осадча // Початкова школа. – 2014. - №7. – С. 59-60.

Поклад Н. Диво, яке поруч: [про дитячі книги Л. Ворониної «Прибулець з країни нямликів» та І. Андрусака «Стефа і її Чакалка»] / Н. Поклад // Літературна Україна. – 2008. – 24 квітня. - С. 6.

Письменники та їхні дивацтва // Пізнайко. - 2021. - № 7. - С. 8-9.

Руденко Е. "Чупакабра помагає достучатися до дітей": [писатель Іван Андрусак - о состоянии детской литературы в Украине] / Е. Руденко // Аргументы и факты в Украине. - 2013. - №14. - С. 10.

Сідень І. Сучасна літературна карта України: урок №1. Західна Україна: [І. М. Андрусак] / І. Сідень, Н. Михайленко // Шк. бібл.-інформ. центр. – 2012. - №3. – С. 42-43.

Стручок М. «Пухнасті» вірші для малят / М. Стручок // Друг читача. – 2010. - №9. – С. 6. – Рец. на кн.: Андрусак І. М'яке та пухнасте. – Київ: Грані-Т, 2010. – 72 с.: іл.

Тарасенко В. Як бурундук захопив мене в полон : про книгу Івана Андрусака "28 днів із життя Бурундука" / В. Тарасенко // Однокласник. - 2020. - № 7. - С. 28-29.

Успенський Г. Іван Андрусак: «Самітництво – єдино можливий спосіб існування письменника»: [інтерв'ю] / Г. Успенський // Книжковий огляд. – 2003. - №10. – С. 92-99.

Череп-Пероганич Т. Казкові книжки: [інтерв'ю з письменником Іваном Андрусакком про його видавництво "Фонтан казок"] / Т. Череп-Пероганич // Культура і життя. - 2014. - №37(12-18 верес.). - С. 14.